TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2010. gada 8. septembrī*

Lieta C-409/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgericht Köln* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 21. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 9. oktobrī, tiesvedībā

Winner Wetten GmbH

pret

Bürgermeisterin der Stadt Bergheim.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un P. Linda [*P. Lindh*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*] (referents), E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretārs N. Nančevs [*N. Nanchev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 9. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Winner Wetten GmbH* vārdā — O. Bludovskis [*O. Bludovsky*] un D. Pavliks [*D. Pawlick*], *Rechtsanwälte*,

— *Bürgermeisterin der Stadt Bergheim* vārdā — M. Hekers [*M. Hecker*], M. Rutigs [*M. Ruttig*] un H. Zikings [*H. Sicking*], *Rechtsanwälte*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], K. Šulce-Bāra [*C. Schulze-Bahr*], kā arī B. Kleins [*B. Klein*] un J. Mellers [*J. Möller*], pārstāvji,

— Beļģijas valdības vārdā — A. Ibēra [*A. Hubert*], pēc tam — L. van den Bruka [*L. Van den Broeck*], pārstāves, kurām palīdz P. Vlāminks [*P. Vlaemminck*] un S. Verhulsts [*S. Verhulst*], *advocaten*,

— Čehijas valdības vārdā — M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvis,

— Grieķijas valdības vārdā — A. Samoni-Randu [*A. Samoni-Rantou*], G. Skiani [*G. Skiani*], M. Tasopulu [*M. Tassopoulou*], kā arī K. Boskovits [*K. Boskovits*], pārstāvji,

— Spānijas valdības vārdā — F. Diess Moreno [*F. Díez Moreno*], pārstāvis,

— Francijas valdības vārdā — E. Beljāra [*E. Belliard*], Ž. de Bergess [*G. de Bergues*], K. Jurgensena [*C. Jurgensen*] un S. Berheota-Nunjesa [*C. Bergeot-Nunes*], kā arī — A. Adāns [*A. Adam*], pārstāvji,

— Portugāles valdības vārdā — L. Inešs Fernandišs [*L. Inez Fernandes*] un P. Mateušs Kaladu [*P. Mateus Calado*], kā arī A. P. Baruša [*A. P. Barros*], pārstāvji,

— Slovēnijas valdības vārdā — M. Remica [*M. Remic*], pārstāve,

— Norvēģijas valdības vārdā — F. Sejersteds [*F. Sejersted*], G. Hansone Bula [*G. Hansson Bull*], K. B. Mūens [*K. B. Moen*] un E. Andersens [*Ø. Andersen*], pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — E. Traversa [*E. Traversa*] un K. Gross [*K. Gross*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 26. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par EKL 43. un 49. panta interpretāciju, kā arī par sekām, kuras izriet no Kopienu tiesību pārākuma principa.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Winner Wetten GmbH* (turpmāk tekstā — "*WW*") un *Bürgermeisterin der Stadt Bergheim* (Bergheimas Domes priekšsēdētājs) par domes priekšsēdētājas lēmumu, ar kuru *WW* ir aizliegts turpināt sporta derību piedāvāšanas darbības.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Valsts tiesiskais regulējums

3 Pamatlikuma (*Grundgesetz*) 12. panta 1. punktā ir noteikts:

"Visiem vāciešiem ir tiesības brīvi izvēlēties savu profesiju, darba un mācību vietu. Strādāšanu profesijā var regulēt ar likumu vai pamatojoties uz likumu."

4 Likuma par Federālo konstitucionālo tiesu (*Bundesverfassungsgerichtsgesetz*) 31. pantā ir paredzēts:

"1. *Bundesverfassungsgericht* nolēmumi ir saistoši federāciju un federālo zemju konstitucionālajai varai, kā arī visām tiesām un iestādēm.

2. [..] *Bundesverfassungsgericht* nolēmumam ir likuma spēks [..], ja *Bundesverfassungsgericht* atzīst, ka likums atbilst Pamatlikumam, tam neatbilst vai ir spēkā neesošs. Ja likums tiek atzīts par atbilstošu Pamatlikumam vai citām federālo tiesību normām, tiek atzīts par tām neatbilstošu vai spēkā neesošu, nolēmuma rezolutīvā daļa ir jāpublicē *Bundesgesetzblatt* [..]."

5 Likuma par Federālo konstitucionālo tiesu 35. pants ir šāds:

"*Bundesverfassungsgericht* savā nolēmumā var noteikt šī nolēmuma izpildītāju; tā var noteikt arī veidu, kādā nolēmums ir jāizpilda."

6 Krimināl kodeksa (*Strafgesetzbuch*) 284. pantā ir noteikts:

"1. Personu, kura organizē vai publiski notur azartspēles bez administratīvas atļaujas vai kura piegādā šim nolūkam nepieciešamo aprīkojumu, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar naudas sodu.

[..]

3. Personu, kura 1. punktā minētajos gadījumos:

1) veic profesionālu darbību [..]

[..]

soda ar brīvības atņemšanu no trijiem mēnešiem līdz pieciem gadiem.

[..]"

7 Saskaņā ar Valsts līgumu par loterijām Vācijā (*Staatsvertrag zum Lotteriewesen in Deutschland*, turpmāk tekstā — "*LottStV*"), kas stājās spēkā 2004. gada 1. jūlijā, federālās zemes izveidoja vienotu tiesisko regulējumu azartspēļu, izņemot kazino, rīkošanai, nodrošināšanai un izvietošanai komerciālos nolūkos.

8 *LottStV* 1. pantā ir noteikts:

"Valsts līguma mērķis ir

1) reglamentēti un pārraugāmi virzīt dabisko sabiedrības tieksmi spēlēt un īpaši izvairīties no tā, ka [sabiedrība] piedalās neatļautās azartspēlēs,

2) novērst pārmērīgu pamudināšanu uz spēlēm,

3) nepieļaut tieksmes spēlēt izmantošanu privāta vai komerciāla rakstura labuma gūšanas nolūkos,

4) garantēt, ka azartspēles norisinās reglamentēti un ka to loģika ir saprotama, un

5) garantēt, ka nozīmīga daļa no azartspēlēs gūtajiem ieņēmumiem tiek izmantota, lai veicinātu sabiedriskos mērķus vai mērķus, kuriem ir piešķirts privileģēta nodokļa statuss Nodokļu kodeksa izpratnē."

9 *LottStV* 5. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Federālajām zemēm 1. pantā minēto mērķu ietvaros ir juridisks pienākums uzraudzīt pietiekama azartspēļu piedāvājuma [esamību].

2. Pamatojoties uz likumu, federālās zemes šo uzdevumu var īstenot pašas vai nodrošināt tā īstenošanu ar tādu publisko tiesību juridisko personu vai privāto tiesību sabiedrību starpniecību, kurās publisko tiesību juridiskajām personām tieši vai netieši ir noteicoša loma."

10 Ziemeļreinas—Vestfālenes federālajā zemē (turpmāk tekstā — "ZV federālā zeme") *LottStV* ieviešana ir nodrošināta ar 1955. gada 3. maija Likumu par sporta derībām (*Sportwettengesetz Nordrhein-Westfalen*, turpmāk tekstā — "*SWG NRW*"); tā 1. panta 1. punktā ir noteikts:

"Federālās zemes valdība sabiedrībām, kas organizē derības, sporta sacensību mērķiem var izsniegt atļaujas. Minētajām sabiedrībām, kas organizē derības, noteikti ir jābūt publisko tiesību juridiskai personai vai privāttiesību sabiedrībai, kurā lielākā akciju daļa pieder publisko tiesību juridiskām personām [..]."

11 ZV federālajā zemē vienīgā šāda veida atļauja ir izsniegta *Westdeutsche Lotterie & Co. OHG*.

"*Bundesverfassungsgericht*" *2006. gada 28. marta spriedums*

12 2006. gada 28. marta spriedumā *Bundesverfassungsgericht* attiecībā uz tiesisko regulējumu, ar kuru tika nodrošināta *LottStV* transponēšana Bavārijas federālajā zemē, nosprieda, ka ar minētajā federālajā zemē esošo valsts sporta derību monopolu tiekot pārkāpti Pamatlikuma 12. panta 1. punkta, ar kuru tiek garantēta brīvība izvēlēties profesiju, noteikumi. Minētā tiesa uzskatīja, ka, tā kā [ar monopolu] ir izslēgta privātu derību rīkošana, tomēr vienlaicīgi nepieņemot tādu tiesisko regulējumu, kurš strukturāli un būtībā gan juridiski, gan faktiski nodrošinātu, ka patiešām tiek sasniegts mērķis samazināt azartspēļu spēlēšanas tieksmi un cīnīties pret atkarību no tām, ar minēto monopolu nesamērīgi tiek apdraudēta attiecīgi garantētā brīvība izvēlēties profesiju.

13 Uzsverot, ka likumdevēja rīcībā ir vairāki līdzekļi, lai novērstu konstatēto neatbilstību konstitūcijai, proti, vai nu sistemātiski organizējot monopolu, lai sasniegtu iepriekš minēto mērķi, vai ar likumu ieviešot noteikumus attiecībā uz privātu sabiedrību organizētām derībām komerciālos nolūkos, *Bundesverfassungsgericht* nolēma neatcelt attiecīgo tiesisko regulējumu un atstāt spēkā tā sekas līdz 2007. gada 31. decembrim, precizējot, ka līdz šim datumam likumdevējam būtu jāizmanto sava rīcības brīvība, izdarot grozījumus noteikumus, kuri atzīti par neatbilstošiem Pamatlikumam, lai nodrošinātu to atbilstību Pamatlikumam.

14 *Bundesverfassungsgericht* turklāt nosprieda, ka esošā juridiskā situācija tomēr tiek saglabāta uz laiku ar nosacījumu, ka nekavējoties tiek panākta minimāla saskaņotība starp mērķi ierobežot tieksmi spēlēt un cīnīties pret atkarību no spēlēm un faktisku monopola īstenošanu. It īpaši ieviestajā pārejas laika posmā ir aizliegts palielināt derību piedāvājumu un piedāvāt reklāmu, kura būtu plašāka par vienkāršu informāciju par piedāvāto derību raksturu un darbības veidu. Turklāt pēc tās tūlīt jāseko aktīvai informācijai par riskiem, kuri ir saistīti ar derībām.

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

15 *WW* ir tirdzniecības telpas Bergheimā (Vācija), kurās tā nodarbojas ar sporta derību slēgšanu Maltā reģistrētas sabiedrības *Tipico Co. Ltd* interesēs.

16 Ar 2005. gada 28. jūnija lēmumu *Bürgermeisterin der Stadt Bergheim* aizliedza *WW* veikt šīs darbības, pretējā gadījumā tās tirdzniecības telpas tiktu slēgtas un aizzīmogotas.

17 Sūdzību, kuru *WW* iesniedza pret šo lēmumu, *Landrat des Rhein-Erft-Kreises* (Reinas—Erftas rajona Administratīvās padomes vadītājs) ar 2005. gada 22. septembra lēmumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka, veicot minētās darbības, *WW*, ja arī nav kļuvusi par līdzdalībnieci azartspēļu rīkošanā — kas saskaņā ar Krimināl kodeksa 284. pantu ir sodāma rīcība —, tad vismaz ir vainojama *SWG NRW* 1. panta, kurā ir paredzēts, ka jebkādu sporta derību rīkošanai ir nepieciešama ZV federālās zemes iepriekš izsniegta atļauja, noteikumu pārkāpumā.

18 *WW* pret minēto lēmumu un 2005. gada 28. jūnija rīkojumu iesniedza prasību *Verwaltungsgericht Köln* (Ķelnes Administratīvā tiesa), norādot, ka ZV federālajā zemē spēkā esošais valsts sporta derību monopols, ar kuru ir pamatoti šie akti, ir pretrunā EKL 49. pantā garantētajai pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

19 *Verwaltungsgericht Köln* norāda, ka ne *WW*, ne *Tipico Co. Ltd* nav atļaujas, kura ir nepieciešama saskaņā ar *SWG NRW* 1. pantu, lai tās varētu veikt pamata lietā aplūkotās darbības, un turklāt šāda atļauja tām nevar tikt piešķirta monopola dēļ, kurš ir ieviests ar ZV federālajā zemē spēkā esošo tiesisko regulējumu.

20 Šajā ziņā *Verwaltungsgericht Köln* tomēr uzskata, ka no 2003. gada 6. novembra sprieduma lietā C-243/01 *Gambelli* u.c. (*Recueil*, I-13031. lpp.) izriet, ka tādu ierobežojošu pasākumu, kāds ir minētais monopols, šajā gadījumā nevar pamatot ar norādīto mērķi novērst pamudināšanu uz pārmērīgiem izdevumiem saistībā ar spēlēm un cīnīties pret atkarību no tām, ja esot skaidrs, ka dalību sporta derībās veicina valsts iestādes, kuru uzdevums ir rīkot šādas derības, un ka attiecīgi minētais pasākums neveicina ar derībām saistītu darbību ierobežošanu saskaņoti un sistemātiski.

21 No iepriekš minētā *Bundesverfassungsgericht* 2006. gada 28. marta sprieduma attiecībā uz Bavārijas federālās zemes tiesisko regulējumu un šīs pašas tiesas 2006. gada 2. augustā pieņemta analoga rīkojuma par līdzīgu ZV federālās zemes tiesisko regulējumu izriet, ka ar ZV federālajā zemē spēkā esošo valsts sporta derību monopolu tiek pārkāpti Pamatlikuma 12. panta 1. punkta noteikumi, pamatojoties uz to, ka spēkā esošais tiesiskā regulējuma saturs nedz tiesiski, nedz faktiski nav piemērots, lai nodrošinātu, ka patiešām tiek sasniegts mērķis samazināt tieksmi spēlēt un cīnīties pret atkarību no spēlēm.

22 Minētajā spriedumā *Bundesverfassungsgericht* turklāt esot skaidri uzsvērusi, ka prasības, kuras izriet no iepriekš minētās konstitucionālās normas, un prasības, kuras izriet no Tiesas judikatūras, īpaši iepriekš minētā sprieduma lietā *Gambelli* u.c., šajā ziņā sakrītot.

23 *Verwaltungsgericht Köln* uzskata, ka no visa iepriekš minētā izriet, ka ZV federālajā zemē spēkā esošais monopols esot jāuzskata par neatbilstošu gan Kopienu tiesībām, gan Pamatlikumam, kā to turklāt jau ir nospriedusi *Oberverwaltungsgericht Nordrhein-Westfalen* (Ziemeļreinas—Vestfālenes Augstākā administratīvā tiesa).

24 *Oberverwaltungsgericht Nordrhein-Westfalen* uzskata, ka ar apstākli, ka kopš iepriekš minētā 2006. gada 28. marta *Bundesverfassungsgericht* sprieduma pasludināšanas *Westdeutsche Lotterie & Co. OHG* esot centusies uzlabot savu darbību, lai atbilstu šīs tiesas noteiktajām pārejas [perioda] prasībām, kuras ir raksturotas šī sprieduma 14. punktā, nepietiek, lai izbeigtu šo Kopienu tiesību neievērošanu, jo šim nolūkam ir jāgroza spēkā esošās tiesību normas.

25 *Verwaltungsgericht Köln* tomēr norāda, ka, neraugoties uz *Oberverwaltungsgericht Nordrhein-Westfalen* konstatēto neatbilstību starp ZV federālās zemes tiesisko regulējumu un Kopienu tiesībām, pēdējā minētā tiesa ir nospriedusi, ka minētajam tiesiskajam regulējumam ir jāpiemēro tādi paši pārejas pasākumi, par kādiem *Bundesverfassungsgericht* nospriedusi savā iepriekš minētajā 2006. gada 28. marta spriedumā, proti, kā tas izriet no šī sprieduma 13. un 14. punkta, šī tiesiskā regulējuma sekas ir jāatstāj spēkā līdz 2007. gada 31. decembrim.

26 *Oberverwaltungsgericht Nordrhein-Westfalen* uzskata, ka vispārējais tiesiskās drošības princips un nepieciešamība izvairīties no juridiska vakuuma, kas radītu draudus svarīgām sabiedrības interesēm, pieprasot, lai minētās intereses uz laiku tiktu uzskatītas par prioritārām pār privāto derību pakalpojumu sniedzēju interesēm brīvi piekļūt tirgum, atkāpjoties no Kopienu tiesību pārākuma principa, paredzot pārejas periodu, kurā varētu turpināt piemērot attiecīgo tiesisko regulējumu.

27 *Verwaltungsgericht Köln* pauž šaubas par šāda pārejas perioda ieviešanas atbilstību prasībām, kuras izriet no Kopienu tiesību pārākuma principa, kas, kā tas izrietot no 1978. gada 9. marta sprieduma lietā 106/77 *Simmenthal* (*Recueil*, 629. lpp.), beznosacījuma veidā paredz, ka valsts tiesisko regulējumu, kurš ir pretrunā EKL 43. un 49. pantam, nekavējoties ir jābeidz piemērot.

28 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Köln* nolēma apturēt tiesvedību lietā un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai EKL 43. un 49. pants ir interpretējami tādējādi, ka valsts tiesiskos regulējumus par valsts sporta derību monopolu, kuros ir ietverti prettiesiski ierobežojumi

EKL 43. un 49. pantā garantētajai brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, jo ar tiem pretēji Tiesas judikatūrai ([iepriekš minētais] spriedums [lietā *Gambelli* u.c.]) saskaņoti un sistemātiski netiek ierobežotas derības, neraugoties uz tieši piemērojamu Kopienu tiesību pārākuma principu, izņēmuma gadījumā var turpināt piemērot pārejas periodā?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša — ar kādiem nosacījumiem var tikt pieļauts izņēmums no pārākuma principa un kā ir jāaprēķina pārejas periods?"

Par prejudiciālo jautājumu pieņemamību

29 Norvēģijas valdība uzskata, ka prejudiciālie jautājumi ir hipotētiski. No iesniedzējtiesas lēmuma izrietot, ka iesniedzējtiesa ir prezumējusi, ka minētais monopols neatbilst EK līguma noteikumiem, atsaukdamās vienīgi uz iepriekš minēto *Bundesverfassungsgericht* 2006. gada 28. marta spriedumu, pati neizvērtējot ZV federālajā zemē ieviesto monopolu saistībā ar Kopienu tiesībām. Pirmkārt, minētajā spriedumā *Bundesverfassungsgericht* esot skaidri konstatējusi, ka tās kompetencē nav lemt par aplūkotā monopola atbilstību Kopienu tiesībām. Otrkārt, fakts, ka *Bundesverfassungsgericht* uzskatīja, ka minētais monopols ir pretrunā Pamatlikumam, nekādi nenorādot uz tā iespējamu neatbilstību Kopienu tiesībām.

30 Savukārt Vācijas un Beļģijas valdības, kā arī Eiropas Komisija norāda, ka tā vietā, lai konstatētu, ka pamata lietā aplūkotais monopols neatbilst Kopienu tiesībām, pamatojoties vienīgi uz konstatējumiem, kurus *Bundesverfassungericht* izmantojusi tās iepriekš minētajā 2006. gada 28. marta spriedumā, iesniedzējtiesai esot bijis jāpārbauda, vai šāda neatbilstība turpinās, ņemot vērā šī sprieduma 14. punktā raksturotos nosacījumus, ar kādiem *Bundesverfassungsgericht* ar šo lēmumu īslaicīgi atstāja spēkā attiecīgā tiesiskā regulējuma sekas.

31 Beļģijas valdība un Komisija uzskata, ka bez šādas pārbaudes nav redzama prejudiciālo jautājumu nozīme pamata lietas atrisināšanai. Vācijas valdība savukārt ierosina Tiesai pārformulēt prejudiciālos jautājumus un uz tiem atbildēt, ka šādi īslaicīgi pārveidots monopols atbilst iepriekš minētajā spriedumā lietā *Gambelli* u.c. norādītajām prasībām.

32 Vēlēdamās reaģēt uz paustajiem iebildumiem, iesniedzējtiesa 2007. gada 11. maijā nosūtīja Tiesai vēstuli, precizējot, ka, lai izskatītu pamata lietu, tai esot jāņem vērā tiesiskā un faktiskā situācija brīdī, kad tika pieņemts pamata lietā aplūkotais lēmums, proti, 2005. gada 22. septembrī, tādējādi iespējamie grozījumi, kas izdarīti pēc iepriekš minētā *Bundesverfassungsgericht* 2006. gada 28. marta sprieduma, neesot jāņem vērā, izskatot pamata lietu.

33 Ņemot vērā šīs vēstules saturu, Tiesa, pamatojoties uz tās Reglamenta 104. panta 5. punktu, 2008. gada 16. jūlijā iesniedzējtiesai nosūtīja vēstuli, lūdzot tai norādīt, vai pamata lietas izskatīšanai, ņemot vērā precizējumus, kurus starplaikā *Bundesverfassungsgericht* sniedza 2007. gada 22. novembra rīkojumā, joprojām ir nepieciešama atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem. Minētajā rīkojumā *Bundesverfassungsgericht* attiecībā uz pamata lietā aplūkoto tiesisko regulējumu, par kuru tika pasludināts tās iepriekš minētais 2006. gada 28. marta spriedums, nosprieda, ka ar šo spriedumu

paredzētā šī tiesiskā regulējuma seku atstāšana spēkā nevar novērst administratīvo lēmumu, kuri tikuši pieņemti pirms minētā sprieduma, neatbilstību Pamatlikumam.

34 2008. gada 8. augusta atbildē iesniedzējtiesa norādīja, ka joprojām ir nepieciešama atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem, jo pretēji tam, ko tā bija iepriekš norādījusi, tai, lai lemtu par pamata lietā aplūkotā lēmuma tiesiskumu, būtu jāņem vērā tiesiskā un faktiskā situācija 2007. gada 31. decembrī. Judikatūra šajā ziņā esot attīstījusies tādējādi, ka šobrīd tāda lēmuma, kāds tiek aplūkots pamata lietā, tiesiskums ir jāizvērtē dienā, kurā ir pasludināts tiesas nolēmums. Attiecībā uz pamata lietu tomēr būtu jāņem vērā 2007. gada 31. decembris, jo 2008. gada 1. janvārī stājās spēkā jauns tiesiskais regulējums, kurš būtiski atšķiras no iepriekšējā regulējuma un kuram nav nekāda atpakaļejoša spēka.

Tiesas vērtējums

35 Vispirms ir jāatgādina, ka Tiesas kompetencē nav interpretēt valsts tiesību normas, šāda interpretācija ir tikai valsts tiesu kompetencē. Tāpat gadījumā, kad valsts tiesa ir vērsusies Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem, Tiesai ir jāievēro minētās tiesas sniegtā valsts tiesību interpretācija (2009. gada 27. oktobra spriedums lietā C-115/08 *ČEZ*, Krājums, I-10265. lpp., 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Otrkārt, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka saistībā ar LESD 267. pantā noteikto procedūru tikai valsts tiesa, kura iztiesā lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu pieņemt nolēmumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad gadījumā, ja uzdotie jautājumi skar Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (skat. it īpaši 2001. gada 13. marta spriedumu lietā C-379/98 *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 38. punkts, un 2009. gada 10. marta spriedumu lietā C-169/07 *Hartlauer*, Krājums, I-1721. lpp., 24. punkts).

37 Atteikšanās lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu ir iespējama tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamata lietas faktisko situāciju vai priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *PreussenElektra*, 39. punkts, un lietā *Hartlauer*, 25. punkts).

38 Pamats prejudiciāla jautājuma uzdošanai ir nevis iespēja uzklausīt konsultatīvu viedokli par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet vajadzība faktiski iztiesāt lietu (skat. it īpaši 2009. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-459/07 *Elshani*, Krājums, I-2759. lpp., 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Ņemot vērā šos dažādos aspektus, tomēr ir jāatgādina, ka, pirmkārt, no judikatūras izriet, ka, ņemot vērā valsts tiesu un Tiesas kompetenču sadalījumu, nevar prasīt, lai pirms vēršanās Tiesā valsts tiesa veiktu visus faktu konstatējumus un juridiskos vērtējumus, kas tai jāveic tās kā tiesas uzdevumu ietvaros. Ir pietiekami, ja pamata lietas priekšmets, kā arī tās pamatproblēma attiecībā uz Kopienu tiesisko regulējumu izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, un dalībvalstis tādējādi var iesniegt savus apsvērumus atbilstoši Tiesas Statūtu 23. pantam un efektīvi piedalīties tiesvedībā

Tiesā (skat. 2009. gada 8. septembra spriedumu lietā C-42/07 *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, Krājums, I-7633. lpp., 41. punkts).

40 Otrkārt, ir jānorāda, ka no iesniedzējtiesas lēmumā ietvertajiem precizējumiem izriet, ka *Oberverwaltungsgericht Nordrhein-Westfalen* — tiesa, kura lemj par iesniegtajām apelācijas sūdzībām par iesniedzējtiesas pieņemtajiem lēmumiem, — jau ir nospriedusi, ka, pirmkārt, pamata lietā aplūkotais monopols neatbilst Savienības tiesībām un, otrkārt, ka pārejas nosacījumi, kurus savā iepriekš minētajā 2006. gada 28. marta spriedumā noteica *Bundesverfassungsgericht* un kuri ir atgādināti šī sprieduma 14. punktā, neesot pietiekami šādas neatbilstības izbeigšanai.

41 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, nav acīmredzami, ka lūgtajai interpretācijai nebūtu nekāda sakara ar pamata lietas faktisko situāciju vai priekšmetu vai ka norādītā problēma būtu hipotētiska. No tā izriet, ka prejudiciālie jautājumi ir jāuzskata par pieņemamiem.

Par nozīmīgo Savienības tiesību normu noteikšanu

42 Komisija pauž šaubas par pirmajā jautājumā sniegtās atsauces uz EKL 43. pantu atbilstību; minētā iestāde norāda, ka pamata lietā aplūkotajā situācijā esot piemērojams vienīgi EKL 49. pants.

43 Šajā ziņā ir jāatgādina — kā izriet no pastāvīgās judikatūras —, ka darbības, ar kurām lietotājiem tiek ļauts pret atlīdzību piedalīties veiksmes spēlē, ir uzskatāmas par pakalpojumiem EKL 49. panta izpratnē (skat. it īpaši 1994. gada 24. marta spriedumu lietā C-275/92 *Schindler*, *Recueil*, I-1039. lpp., 25. punkts, un 1999. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-67/98 *Zenatti*, *Recueil*, I-7289. lpp., 24. punkts). Tas pats attiecas uz veiksmes spēļu veicināšanas un piedāvāšanas darbībām, jo šādas darbības ir uzskatāmas vienīgi par konkrētām metodēm ar to saistīto spēļu organizēšanai un darbības nodrošināšanai (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Schindler*, 22. un 23. punkts).

44 Pamata lietā aplūkotie pakalpojumi var ietilpt EKL 49. panta piemērošanas jomā, ja, kā tas ir pamata lietā, vismaz viens no pakalpojumu sniedzējiem ir reģistrēts citā dalībvalstī, nevis tajā, kur pakalpojums tiek piedāvāts (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Zenatti*, 24. punkts), ja vien nav piemērojams EKL 43. pants.

45 Attiecībā uz EKL 43. pantu ir jāatgādina, ka saskaņā ar minēto tiesību normu ir aizliegti vienas dalībvalsts pilsoņu brīvības veikt uzņēmējdarbību citas dalībvalsts teritorijā ierobežojumi, ieskaitot ierobežojumus pārstāvniecību, filiāļu vai meitas sabiedrību izveidei (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Gambelli* u.c., 45. punkts).

46 Šajā ziņā no judikatūras izriet, ka uzņēmējdarbības jēdziens ir ļoti plašs; tas dod iespēju Kopienu pilsonim stabili un ilgstoši iesaistīties arī tādas dalībvalsts saimnieciskajā dzīvē, kas nav viņa izcelsmes valsts, un gūt no tā labumu, tādējādi Eiropas Kopienā sekmējot savstarpēju saimniecisku un sociālu mijiedarbību pašnodarbinātu personu darbības jomā (skat. it īpaši 1995. gada 30. novembra spriedumu lietā C-55/94 *Gebhard*, *Recueil*, I-4165. lpp., 25. punkts). Tādējādi attiecībā uz citā dalībvalstī reģistrēta uzņēmuma pastāvīgu atrašanos dalībvalstī var piemērot Līguma noteikumus par brīvību veikt uzņēmējdarbību, pat ja šī atrašanās nav filiāles vai pārstāvniecības formā, bet to veido vienīgi birojs, kuru nepieciešamības gadījumā vada neatkarīga persona, kas ir pilnvarota ilgstoši rīkoties šī uzņēmuma vārdā, kā tas būtu pārstāvniecības

gadījumā (skat. 1986. gada 4. decembra spriedumu lietā 205/84 Komisija/Vācija, *Recueil*, 3755. lpp., 21. punkts).

47 Attiecībā uz spēļu un derību jomu Tiesa savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Gambelli* u.c. ir nospriedusi, ka EKL 43. pants var tikt piemērots tādā situācijā, kad kādā dalībvalstī reģistrēts uzņēmums atrodas citā dalībvalstī, to īstenojot, izmantojot ar operatoriem vai starpniekiem noslēgtus tirdzniecības līgumus par datu nosūtīšanas centru izveidi, kuri nodod lietotāju rīcībā elektroniskos līdzekļus, vāc un reģistrē derību pieteikumus un tos nosūta minētajam uzņēmumam. Ja uzņēmums organizē derības ar citā dalībvalstī dibinātu aģentūru organizācijas starpniecību, šo aģentūru darbībai noteiktie ierobežojumi rada šķērsli brīvībai veikt uzņēmējdarbību (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Gambelli* u.c., 14. un 46. punkts, kā arī 2007. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica* u.c., Krājums, I-1891. lpp., 43. punkts).

48 Šajā gadījumā iesniedzējtiesas lēmumā ietvertās norādes par attiecībām starp *Tipico Co. Ltd* un *WW* neļauj ne apliecināt, ne izslēgt, ka šie minētie uzņēmumi būtu jāuzskata par meitas sabiedrībām, filiālēm vai pārstāvniecībām EKL 43. panta izpratnē.

49 Šādos apstākļos ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā norādītajā procesā, kas ir balstīts uz skaidru funkciju sadalījumu starp valsts tiesām un Tiesu, jebkāds pamata lietas faktu vērtējums ir valsts tiesas kompetencē (skat. it īpaši 2003. gada 25. februāra spriedumu lietā C-326/00 *IKA*, *Recueil*, I-1703. lpp., 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

50 Turklāt, kā ir atgādināts šī sprieduma 36. punktā, tikai valsts tiesa var novērtēt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu pieņemt nolēmumu, un cik atbilstīgi ir tās saistībā ar to Tiesai uzdotie jautājumi.

51 Tādējādi, ņemot vērā lietas attiecīgos apstākļus, iesniedzējtiesai ir jānovērtē, vai pamata lietā aplūkotajā situācijā ir piemērojams EKL 43. vai 49. pants.

52 Ņemot vērā iepriekš minēto, prejudiciālie jautājumi ir jāvērtē, vienlaicīgi ņemot vērā gan EKL 43. pantu, gan EKL 49. pantu.

Par lietas būtību

Par pirmo jautājumu

53 Vispirms ir jāatgādina, kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras, ka saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu attiecības starp Līguma noteikumiem un tieši piemērojamiem iestāžu aktiem, no vienas puses, un dalībvalstu tiesību normām, no otras puses, ir tādas, ka līdz ar minēto noteikumu un aktu stāšanos spēkā automātiski tiek liegta jebkādu pretrunīgu valsts tiesību normu piemērošana (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Simmenthal*, 17. punkts, kā arī 1990. gada 19. jūnija spriedumu lietā C-213/89 *Factortame* u.c., *Recueil*, I-2433. lpp., 18. punkts).

54 Kā ir uzsvērusi Tiesa, tieši piemērojamas Savienības tiesību normas, kuras ir tiešs tiesību un pienākumu avots visiem tiem, uz kuriem tās attiecas, proti, dalībvalstīm vai indivīdiem, kas ir puses tiesiskajās attiecībās Savienības tiesībās, ir jāpiemēro pilnībā un vienādi visās dalībvalstīs, sākot no to spēkā stāšanās brīža un tikmēr, kamēr tās ir spēkā (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Simmenthal*, 14. un 15. punkts, kā arī lietā *Factortame* u.c., 18. punkts).

55 Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka jebkurai valsts tiesai, kam kā dalībvalsts iestādei, izskatot savā jurisdikcijā esošu lietu, piemērojot EKL 10. pantā norādīto sadarbības principu, ir pilnībā jāpiemēro tieši piemērojamas Savienības tiesības un jāaizsargā tās indivīdu tiesības, kuras tiem piešķirtas Savienības tiesībās, nepiemērojot nevienu valsts tiesību normu, kas varētu būt pretrunā Savienības tiesībām, neatkarīgi no tā, vai tā pieņemta pirms Savienības tiesību normām vai pēc tām (šajā ziņā skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Simmenthal*, 16. un 21. punkts, kā arī lietā *Factortame* u.c., 19. punkts).

56 No iepriekš minētā izriet, ka prasībām, kas izriet no paša Savienības tiesību rakstura, neatbilst ikviena valsts tiesiskās kārtības norma vai likumā noteikta, administratīvā vai tiesu prakse, kuras rezultātā varētu tikt samazināta Savienības tiesību efektivitāte, ja tiesai, kura ir kompetenta piemērot šīs tiesības, tiktu liegtas pilnvaras šajā piemērošanas brīdī darīt visu nepieciešamo, lai netiktu piemērotas tādas valsts tiesību normas, kuras, iespējams, rada šķērsli Savienības tiesību normu pilnīgai efektivitātei (iepriekš minētie spriedumi lietā *Simmenthal*, 22. punkts, kā arī lietā *Factortame* u.c., 20. punkts).

57 Tiesa ir precizējusi, ka tā tas būtu gadījumā, kad pretruna starp Savienības tiesību normu un vēlāk pieņemtu valsts tiesību aktu būtu jārisina nevis tiesai, kuras uzdevums ir piemērot Savienības tiesības, bet kādai citai iestādei, kurai piešķirta rīcības

brīvība, pat ja šāds šķērslis Savienības tiesību pilnīgai iedarbībai būtu tikai īslaicīgs (iepriekš minētais spriedums lietā *Simmenthal*, 23. punkts).

58 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas izriet no visām dalībvalstīm kopējām konstitucionālajām tradīcijām, kam ir veltīts 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.–13. pants un kas ir apstiprināts arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā, un ka saistībā ar to dalībvalstu tiesām saskaņā ar EKL 10. pantā noteikto sadarbības principu ir jānodrošina to tiesību aizsardzība tiesā, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām (2007. gada 13. marta spriedums lietā C-432/05 *Unibet*, Krājums, I-2271. lpp., 37. un 38. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

59 Šajā gadījumā var norādīt, ka, savos iepriekš minētajos attiecīgi 2006. gada 28. marta spriedumā un 2006. gada 2. augusta rīkojumā nolemjot, ka ar tādu monopolu, kāds tiek aplūkots pamata lietā, tiek pārkāptas Pamatlikuma prasības, *Bundesverfassungsgericht* nelēma par šī monopola atbilstību Kopienu tiesībām, jo, gluži pretēji, minētā tiesa šajā spriedumā norādīja, — tā uzskatot, ka šajā gadījumā par to lemt neesot tās kompetencē.

60 Attiecībā uz faktu, ka, tiklīdz bija konstatēta šī neatbilstība Pamatlikumam, *Bundesverfassungsgericht* nolēma uz laiku atstāt spēkā ar minēto monopolu saistītā valsts tiesiskā regulējuma sekas, ievērojot šī sprieduma 13. un 14. punktā atgādinātos nosacījumus, no šī sprieduma 53.–58. punktā atgādinātās judikatūras izriet, ka šāds apstāklis nevar radīt šķērsli tam, ka valsts tiesa, kura konstatētu, ka ar šo pašu tiesisko regulējumu tiek pārkāptas tādas tieši piemērojamas Savienības tiesību normas kā EKL 43. un 49. pants, atbilstoši Savienības tiesību pārākuma principam nolemj nepiemērot minēto tiesisko regulējumu saistībā ar tai izskatīšanā nodoto strīdu (pēc

analoģijas skat. 2009. gada 19. novembra spriedumu lietā C-314/08 *Filipiak*, Krājums, I-11049. lpp., 84. punkts).

61 Nevar pieļaut, lai valsts tiesību normas, pat konstitucionāla rakstura normas, apdraudētu Savienības tiesību vienveidību un efektivitāti (šajā ziņā skat. 1970. gada 17. decembra spriedumu lietā 11/70 *Internationale Handelsgesellschaft*, *Recueil*, 1125. lpp., 3. punkts).

62 No iesniedzējtiesas lēmuma un no paša pirmā prejudiciālā jautājuma formulējuma izriet, ka iesniedzējtiesa vēlas arī uzzināt, vai vispārīgāk un tādējādi neatkarīgi no *Bundesverfassungsgericht* 2006. gada 28. marta sprieduma esamības no pārākuma principa izrietošas sekas, kuru rezultātā netiek piemērots valsts tiesiskais regulējums, kurš ir atzīts par neatbilstošu EKL 43. un 49. pantam, varētu tikt apturētas uz laiku, kurš ir nepieciešams, lai panāktu šī tiesiskā regulējuma atbilstību minētajiem Līguma noteikumiem. Kā izriet no šī sprieduma 26. punkta, šo jautājumu iesniedzējtiesa uzdod saistībā ar apstākli, ka, uzskatīdama, ka no Tiesas judikatūras izrietot, ka ar pamata lietā aplūkoto tiesisko regulējumu ir pārkāpti EKL 43. un 49. panta noteikumi, *Oberverwaltungsgericht Nordrhein-Westfalen* ir nospriedusi, ka šāda apturēšana attiecībā uz minēto tiesisko regulējumu esot pamatota ar to, ka prasībām saistībā ar sociālās kārtības aizsardzību un pilsoņu aizsardzību pret riskiem, kas ir saistīti ar veiksmes spēlēm, ir pretrunā juridiskā vakuuma situācija, kas izriet no tūlītējas šī tiesiskā regulējuma nepiemērošanas.

63 Visas dalībvalstis, kuras iesniegušas apsvērumus, būtībā ir norādījušas, ka tāda principa atzīšana, ar kuru ārkārtas apstākļos tiktu atļauts uz laiku atstāt spēkā tādas valsts tiesību normas sekas, kura ir pretrunā tieši piemērojamai Savienības tiesību normai, pēc analoģijas esot pamatota ar judikatūru, kuru Tiesa ir attīstījusi, pamatojoties uz EKL 231. panta otro daļu, lai uz laiku atstātu spēkā to Kopienu tiesību aktu sekas, kurus atcelt tā ir nospriedusi saskaņā ar EKL 230. pantu vai kuru spēkā neesamību tā ir konstatējusi saskaņā ar EKL 234. pantu.

64 Šajā ziņā noteikti ir jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 231. panta otro daļu, tagad — LESD 264. panta otrā daļa, kas pēc analoģijas ir piemērojama arī prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā, novērtējot tiesību aktu spēkā esamību, atbilstoši EKL 234. pantam, tagad — LESD 267. pants, Tiesai ir rīcības brīvība, lai katrā atsevišķā gadījumā norādītu tās attiecīgā tiesību akta sekas, kas ir jāuzskata par galīgām (skat. it īpaši 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-333/07 *Régie Networks*, Krājums, I-10807. lpp., 121. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 Īstenojot šo kompetenci, Tiesai var nākties apturēt šāda tiesību akta atcelšanas vai spēkā neesamības konstatēšanas sekas līdz tāda jauna tiesību akta pieņemšanas brīdim, ar kuru tiek novērsts konstatētais prettiesiskums (šajā ziņā skat. it īpaši 2008. gada 3. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-402/05 P un C-415/05 P *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, Krājums, I-6351. lpp., 373.–376. punkts, attiecībā uz atcelšanu, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Régie Networks*, 126. punkts, attiecībā uz spēkā neesamības konstatēšanu).

66 Kā izriet no judikatūras, tāda Savienības tiesību akta, kurš ir atcelts vai atzīts par spēkā neesošu, seku atstāšanu spēkā, kuras mērķis ir neļaut rasties juridiskam vakuumam līdz brīdim, kad atcelto vai par spēkā neesošu atzīto tiesību aktu aizstās jauns tiesību akts (skat. it īpaši 2004. gada 5. februāra spriedumu lietā C-157/02 *Rieser Internationale Transporte*, *Recueil*, I-1477. lpp., 60. punkts), var pamatot ar primāru tiesiskās drošības apsvērumu esamību, kas ir saistīti ar visām — gan ar publiskām, gan privātām — interesēm (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Régie Networks*, 122. punkts un tajā minētā judikatūra), un uz tādu laiku, kurš ir nepieciešams, lai šāds prettiesiskums tiktu novērsts (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus apvienotajās lietās *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, 375. punkts, kā arī lietā *Régie Networks*, 126. punkts).

67 Šajā ziņā tomēr pietiek norādīt, ka, pat ja tiktu uzskatīts, ka apsvērumi, kas līdzīgi tiem, kuri ir minētās judikatūras pamatā, kuri ir pieņemti attiecībā uz Savienības tiesību aktiem, pēc analoģijas un izņēmuma kārtā varētu radīt nepiemērošanas seku — kādas rada tieši piemērojamas Savienības tiesību normas piemērošana tām pretrunā

esošām valsts tiesībām — īslaicīgu apturēšanu, šāda apturēšana, kuras nosacījumus varētu paredzēt vienīgi Tiesa, šajā gadījumā uzreiz ir jāizslēdz, ņemot vērā pienācīgu primāru tiesiskās drošības apsvērumu trūkumu, kas to varētu pamatot.

68 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka šajā posmā iesniedzējtiesa, kura vienīgā var veikt tai izskatīšanā nodotā strīda faktu izvērtējumu, ir uzskatījusi, ka pamata lietā aplūkotais ierobežojošais tiesiskais regulējums faktiski neveicina derību ierobežošanu saskaņoti un sistemātiski un ka turklāt no agrākas Tiesas judikatūras izriet, ka ar tādu tiesisko regulējumu, kuru nevar pamatot ar mērķi novērst pamudināšanu uz pārmērīgiem izdevumiem saistībā ar spēlēm un mērķi cīnīties pret atkarību no tām, tiek pārkāpti EKL 43. un 49. panta noteikumi.

69 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka, ievērojot tieši piemērojamu Savienības tiesību pārākumu, valsts tiesisko regulējumu par valsts sporta derību monopolu, kurā saskaņā ar valsts tiesas veikto konstatējumu ir ietverti ierobežojumi, kuri neatbilst brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, jo ar minētajiem ierobežojumiem saskaņoti un sistemātiski netiek ierobežotas derības, nevar turpināt piemērot pārejas periodā.

Par otro jautājumu

70 Ņemot vērā uz pirmo uzdoto jautājumu sniegto atbildi, uz otro uzdoto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

71 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Ievērojot tieši piemērojamu Savienības tiesību pārākumu, valsts tiesisko regulējumu par valsts sporta derību monopolu, kurā saskaņā ar valsts tiesas veikto konstatējumu ir ietverti ierobežojumi, kuri neatbilst brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, jo ar minētajiem ierobežojumiem saskaņoti un sistemātiski netiek ierobežotas derības, nevar turpināt piemērot pārejas periodā.

[Paraksti]